

Előfizetési árak:
Egész évre 4 frt, félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 8 kr.
Hirdetések mérsékelt árak szerint.

A lap megjelenik minden va-
sárnap
Felelős szerkesztő:
ERSCHINGER JÁNOS.

KÖZÉRDÉK

Szerkesztőség: vasut-u. 15.,
hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: főút 20.,
hová a lap anyagi részét illető közle-
mények és előfizetési penzek küldendők
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

UJPEST- ÉS RÁKOSPALOTA KÖZSÉGEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA.

Ismét az új község háza.

(Beküldetett)

Igen naiv ember lehet az az ur, aki a mult heti számban „Az új község háza” feliratu cikket írta. Nem tudom szerkesztőségi tag-e vagy a község valamely alkalmazottja, avagy talán egy személyben mind a kettő?

Hogy szerkesztőségi tag, azt onnan gyanítom, mert a szerkesztőség nem fűz a cikkhez semmi kommentárt és mintegy a lap álláspontját teszi közzé e kérdésben: hogy község házbeli ur lehet a cikk írója, azt pedig abból következtetem, mert a jelenlegi község háza helyiségeit szűkeknek, piszkosoknak írja le, a hol talán ő kegyelme is görnyed a szűk helyiségek egyikében a piszok között, de inkább szeretne a „modern követelményeknek megfelelő” díszes irodában, divatoszinű carminvörös posztóval bevont és fényezett íróasztal mellett illatos szivarkafüstöt eregetve, ábrándozni egy jobb „modernebb” jövő felett. Igaz, hogy ily joggal kereshetném a cikkíró személyét a községi képviselőtestület tagjai között is, mert a cikk panaszkodik arról is, hogy a képviselőtestület méltóságán aluli dolog a gyűléseket koresmahelyiségben tartani.

Akárki írta legyen a cikket, egyet mindenesetre elárult. Azt, hogy felette naiv ember, aki megtanulhatott bár, úgy a hogy olvasni, de a tollforgatás mesterségéhez annyit ért, mint az a bizonyos hajdu, ahhoz a bizonyos harangöntéshez.

Abban nem mondok ellent a cikkíróknak, hogy a jelenlegi község háza nem a legkívánatosabb részén fekszik a községnek; hogy a helyiségek szűkek és piszkosak, abban is egyetérték a cikkíróval, hanem mikor arról beszél s leginkább arra apellál, hogy „Ujpest község képviselőtestülete mindig a helyzet magaslatára tud emelkedni”, önkénytelenül mosolyra vonul szét ajkam és ismét az jut eszembe, hogy mégis vannak — enyhén szólva — naiv emberek. Igen kedves, kedélyes ur lehet az a *Nemo*.

Én már meglehetősen régen lakom e községet, de hogy a képviselőtestület valaha a helyzet magaslatára tudott volna emelkedni, arra egyetlen eclatáns esetet idézni nem tudok, de bizonyára *Nemo* uram sem. Ezt a jellemzést *Nemo* uram valamikor, valahol olvasta s mikor ezt cikkében használta, Bendeguz legyen a nevem, ha tisztában volt anuak igaz értelmével. Egyet azonban mégis elért *Nemo* uram ezen akaratlanul nem helyén alkalmazott jellemzésel, azt, hogy a képviselőtestületi tagok hiúságát legyezte s ez nekik, mint

a szemérmes fiatal leánynak a bók, igen jól esik.

Igen *Nemo* uram, hiába kesereg, hiába siránkozik ön, a községi képviselőtestület az új község ház felépítésének kérdésében sem fog a helyzet magaslatára emelkedni. Nyugodjék meg, ha ön községi alkalmazott, úgy továbbra is a dohos levegőjű irodában szurágtatja asztala mellett fogja körmét piszkálgatni, ha pedig képviselő, úgy szónoki képességével továbbra is az olaszok által körülvevett koresmahelyiségben fog tündökölni s még igen sokszor „a helyzet magaslatára emelkedhetni”.

Apropos! Ha ön községi tisztviselő, úgy a esütörtöki gyűlés alkalmával, különöser ez önt is érdeklő „millennárius-pótlék” felett hozott határozat bizonyosan meg fogja erősíteni azon hitében, hogy a képviselőtestület, ha akar, „tud a helyzet magaslatára emelkedni”!!

Engedje csak *Nemo* uram a képviselőtestületet a helyzetek magaslatára emelkedni, de az új község ház építését ne bizza reá.

Egyebekben pedig nekem ez időszert nem kell pedig azért, mert megvagyok győződve, hogy rövid időn belül Ujpest, Rákospalotával együtt, a székesfővároszhoz fog kapcsolódni. A székesfőváros, legyen ön teljesen nyugodt, majd eltalálja a módját, hogy hová és mily épületet kell emelni a hivatalok elhelyezésére; szívesebben látja majd ha bennünket átvesz, hogy nincs semmiféle alkalmas hivatalos épületünk, mintsem át kelljen vennie egy zürzavar szűke eszmék chaoszából megérlelődött terv szerint készült ezélszerűtlen épületet az arra csinált nem jelentéktelen adóssággal együtt.

Ejtsé el a községi eljáróság az új község ház építésének eszméjét teljesen.

Gondoljon egyéb, égetőbb szükségletekre. Csináljon jó utakat, folytassa a csatornázást, gondoskodjék vízről.

Hogy pedig a község háza helyiségei piszkosak ne maradjanak, alaposan tisztogassák ki, hogy a hivatalok ott elférjenek, az épületet az Attila-utca felől egy-két helyiséggel toldják meg. Lehet ott még dolgozni sokat és okosat, csak tudni és akarni kell. A mi pedig önt illeti *Nemo* uram, ha okosabb és idősebb ideái nincsenek, mint egy új község ház építése, úgy hagyja az „intéző köröket mély lethargiájukban” tovább is szenderegni, sőt önnök is igaz jó akarral ajánlom: merüljön ön is saját külön mély lethargiájába, hallgasson és mindenekfelett hagyjon békét az ujságírói tollnak!

Omen.

Helyet adunk ezen közleménynek azon hangoztatott elvünknek fogva, hogy vélemény-

nyilvánításokra lapunk tere mindenki számára nyitva áll.

Ezúttal azonban ki kell jelentenünk, hogy a mi álláspontunk e kérdésben sem a *Nemo*, sem az *Omen* ur véleményével nem azonos.
A szerk.

KÖZSÉGI ÜGYEK.

Ujpest község képviselőtestületének gyűlése.

Nagy szünet, hosszú pihenés után összeültek a község atyái es három napon keresztül 40 pontból álló tárgysorozatot tárgyaltak le. A gyűlések menetét majd komoly, majd heves momentumok kísérték.

A képviselőtestület, a mint az alábbi részletes tudósításunkból kitűnik, egyes pontokon sikamlósan ment keresztül, egyes tétéleknél hosszabban vitakozott. Egyes dolgoknál bőkezű volt a képviselőtestület, más tétéleknél pedig, a hol talán leginkább kellett volna egy kis galancziát mutatni, nagyon is szűkkeblűen járt el.

Szó a mi szó, a három napi gyűlés után arra a tapasztalatra jöttünk, hogy Ujpesten ma a legerdemesebb emberek a *Lámpagyújtogatók*. Ezekkel szemben — tekintettel bokros érdemeikre, hivatásuk magaslatára es rendkívüli ügybuzgóságukra, a képviselőtestület fejenként 10—10 frtot szavazván meg, valóban igen humanusan es bőkezűen járt el, mihez ószinte szívből gratulálunk a képviselőtestületnek.

A tisztviselők es tanítók millenniumi pótlékát azonban tekintettel arra, hogy a tisztviselőknek a jövő ezredéves ünnepély alkalmára ugyis kilátásba van helyezve a fizetésrendezés — elvetettek (Fellebbezés nem történt. Szerk.) Nagyon helyesen, ezek az urak nem is érdemesek rá, hisz nekik nincs oly fontos hivatásuk, mint a lámpagyújtogatóknak. Azután ők nem is teljesítenek oly magas szolgálatot a községnek, mint amazok, tenát meg nem viték ki maguknak azt az érdemet, hogy őket Ujpest képviselőtestülete azokban a millenniumi kedvezményekben részesítse, mint Mucsá község kupaktanácsa, a mely hiválnokait abban a most mindenütt szokásos dupla fizetésben részesítette. Különben elégedjenek meg a tisztviselők azzal, hogy az ujpesti millenniumi levegőt szívhadják, a mely egy eső után rendkívül üde es egészséges.

Az ipariskolai tanítóknak pedig ne legyen oly magas igényük, hogy az iskola érdekében a kiállítást akarják tanulmányozni, es ne sajnálják ezt a nagy bölesen indítványozott, de leszavazott 5 frtos kiállítási berletjegyet, mert amint egy amerikai kábel jelenté, legközelebb érkezni fog Ujpestre egy panorama, a hol lát terük lesz tapasztalatokat szerezni az ujpesti inasok tanításáról.

Különben, hogy a tisztviselők es tanítók lássák, hogy lapunk szerkesztősége jobban át van batva a millenniumi eszmekkel, ezennel nyilvánosan kijelentjük, hogy a képviselőtestület szűkkeblűséget némileg pótlendő, rendelkezésére bocsátjuk szabadjegyünket az in-

gyen-uszodába (Az ingyen-uszoda a megyeri csardánál van. Szedő.) Fogadják ezt szivesen a millenium emlékeire.

Abban a reményben, hogy ezzel megmentették a képviselőtestület hazafiságát és elegendő emlékeztetéssel tettük a tisztviselőknek és tanítókknak a milleniumi évet, átadjuk a helyet a közgyűlés tudósítójának.

Ujpest közseg képviselőtestülete folyó hó 23-án és folytatólag 24. és 25-én rendes közgyűlést tartott.

Jelen voltak: Lindt János elnöklő bíró kívül, Hochbaum Jakab törvénybíró, Zsoldos János főjegyző, Guranyi István adóügyi jegyző, Ráday Antal és Hevesi Vilmos aljegyzők, dr. Seligmann Jenő, Schmidt Richard, Lövy Ferencz, Boskovics Alajos, Tanos Pál, Dezső Lajos, Schwarcz Ede, Friedmann József, Deutsch Zsigmond, Schwarcz Jakab, Steiner Lajos, Ehrenwald Vilmos, Egyedi Gyula, Ladányi Zsigmond, Wolfner Tivadar, dr. Hedervári Soma, Winternitz Gyula, Geduly Lajos, Sonnenfeld Miksa, Korbay Károly, Mady Lajos, Gerő Zsigmond, Csepreghy Pál, Latisz János, Busfy István, Kuthy István, Kárpáti József, Egermann Antal, Lorbersbeck Kálmán, Perich Károly, Erős Antal, Radics Dávid, Korponay Ödön, Fornheim Dávid és dr. Fuchs Ignác képviselőtestületi tagok.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Mady Lajos és Dezső Lajos képviselők küldettek ki.

A napirend előtt interpelláltak: Boscovics Alajos a közsegi szolgák nyári ruházata ügyében, kérdezven az előljárást, hogy mi az oka annak, hogy a közsegi szolgák legnagyobb része még mindig telj. ruházatban jár, holott a nyári ruházat is rendes járandóságukat képezi?

Az előljárást részről Zsoldos főjegyző azt válaszolja, hogy amennyiben Tiller budapesti cég a közelmúltban arról értesítette az előljárást, hogy a szolgák nyári ruhái nala már megrendeltek, ezen rendelkezésre vár az előljárást ezért nélkülözök a szolgák a nyári ruházatot.

Boscovics nem teszi tudomásul a választ, mert tudja azt, hogy Tillerrel a közseg részéről senki sem rendel semmit, de nem is rendelhetett, mert határozat van arra, hogy ilyenmő munkák helybeli iparosok által készítenők és pedig pályázat útján. Indítványozza, hogy Tiller hívassék fel a rendelkezési felmutatására s ha annak elegend nem lenne, az előljárást mellőzze a Tiller-féle szállítómányt és készíttesse el a nyári ruházatot helybeli iparossal pályázat útján.

A közgyűlés magára teszi az indítványt és így értelemben is határoz.

Mady Lajos az esztendő-doroghy vasút ügyében interpellált, hogy t. i. van-e tudomása az előljárástnak arról, hogy a vasút részéről a napokban helyszíni bejárás lesz, mely a közsegre nézve fontos dolgok felett fog határozni?

Az előljárást részről Zsoldos főjegyző nyugtatta meg az interpellát, hogy igencs az bejárásról az ugyanezen napon érkezett iratból az előljárástnak tudomása van s azon az előljárást rész is fog venni. Keri választ, amennyiben szemle is fontos közseg-ügyekről lesz szó, akként tudomásul venni, hogy az előljárást ezen szemlén néhány képviselőtestületi taggal kiegészítve magát, fog részt venni.

A választ tudomásul vétetik.

Azután Schmitt Richard készült interpellálni a közsegház építése ügyében, de Zsoldos ebből nyilatkozatára, hogy napirenden lesz a mit interpelláló úgy értett, hogy napirenden van, pedig hát előtte feküdt a tárgyszorozat) állt az interpellációtól.

Dr. Seligmann Jenő a villamosvasut menten lévő főúti kerekvetők ellen kelt ki, a mi tárgyátalánna vált, mert a napirenden van.

Utánna Tanos Pál kifogásolta a rendőrfőkapitány azon rendelkezést, mely kötelezővé teszi a háztulajdonosoknak, hogy lakóikat nyilvántartásuk s arról jegyzékkel vezessenek. E tárgynak napirendre tűzése határozatolt.

Következik a napirend:

I. A kereskedelemügyi minster jóváhagyta a főúti villamos-vasut menten alkalmazott kerekvetőket.

A közgyűlés mit tehetett egyebel, tudomásul vette a jóváhagyást, mind a mellett utasította az előljárást, hogy a vármegyénél, mint a főt ezen részének tulajdonosánál, kervenyezzon, hogy a kerekvetők eltávolítása iránt a minisaternél járjon közben.

2. A kereskedelmi minster rendelete a Budapest-Ujpest-Rákospalotai villamosvasut műtanrendőri bejárásáról s a forgalomba helyezéséről tudomásul vétetett.

3. A belügyi minster leirata, melylyel felmenti a közseget Vida Mihály volt adóügyi jegyző nyugdíjhátralékának megfizetése alól, tudomásul vétetett.

4. A vármegyének határozata a közseg tulajdonát képező piacsternek a közseg nevére történt telekkönyvezése tárgyában tudomásul vétetik.

5. A közsegi fogyasztási adó kezelési szabályrendelet tárgyalásába a közgyűlés nem ment bele, ellenben utasította az előljárást, hogy azt nyomassa ki, tanulmányozás vegett a képviselőtestületi tagok közt osztassa ki s aztán a már kiküldött bizottság véleményes jelentésével újból terjessze a képviselőtestület elé.

6. A közsegházánállevő szin kijavítása tudomásul vétetik.

7. A Budapest-Ujpest-Rákospalotai villamosvasut részere átengedett terület tárgyában megkötni rendelt szerződés tárgyában aláíratlanul visszaküldetni határozatik, mert a közseg már előzőleg kötött szerződést a társulattal, mely azonban nem mindenben azonos a főszolgabíró által megkötni rendelt szerződés szövegevel.

8. A főt kövezése és a váci ut egyrészenek járdával való ellátása tárgyában előadott bizottsági jelentésnél kifogásoltatott a Lövy Dávid által a váci uton történt önkényes járdafoglalás a kávéház és a lakház előtt.

Erre nézve mindjárt határozott is a közgyűlés, azt t. i., hogy Lövy Dávid barátságos egyezkedés-útján hívassék fel az elfoglalt járdá visszaadása iránt; ha azonban a szep szó nem használna, úgy az ügy per útjára terelendő. A Lövy Dávidnal való barátságos közbenjárásra dr. Kis Sándor kérelett fel. Tanos Pál noha szükségesnek találja, kifogásolja azt, hogy a váci ut egy része a közsegi képviselőtestület előleges hozzájárulása nélkül készítették s órást emel az ellen, hogy a költségek a közsegi penztárt terheljék. Zsoldos kimondja, hogy erre nézve nemcsak elvi, de érdemi közgyűlési határozat van, míg Wolfner Tivadar megjegyzi, hogy a bizottság a váci uti járdánál ep úgy jár el, mint a főútnál; a költségek ep oly arányban terhelik a közseget és az egyes háztulajdonosokat itt is, mint a főútnál. Meg többen hangoztattak a munkahatók gyorsabb keresztülvitelt, a bizottság jelentését azonban egészeben tudomásul vették.

9. A szervezési szabályrendelet némely szakaszainak módosítása tárgyában előterjesztett bizottsági jelentés felolvasása után azt határozatk, hogy a szabályrendeletnek módosításra szoruló szakaszai a tervbe vett módosításokkal együtt nyomattassék ki s a képviselők közt tanulmányozás vegett osztassék szét, majd aztán a bizottsági véleménynyel együtt annak újból terjesszessék egy újabb rendkívüli közgyűlés elé.

10. Ugyanez határozatott a tűzoltóság szervezése tárgyában is, azzal, hogy az előbbi bizottság tegyen javaslatot a háztulajdonosok részéről való költség-hozzájárulás iránt is.

11. A szervezési szabályrendeletben gyökerező bizottságokba a következők választattak be:

I. Építészeti bizottság.

Dr. Hedervári, Sonnenfeld Miksa, Kuthy, Ehrenwald, Csepreghy, Gerő, Kárpáty, Schreiber és Steiner Lajos.

II. Egészségügyi bizottság.

Boskovics, dr. Seligmann, dr. Fuchs, Latisz, Lorbersbeck, dr. Hedervári, továbbá az összes helybeli gyakorló orvosok, gyógyszereszek és tanítók.

III. Tűzoltó bizottság.

Mady, Lederer, Schmidt, Korponay, Perich, Wolfner Tivadar és Dezső Lajos.

IV. Közmunka bizottság.

Wolfner Tivadar, Ladányi Zsigmond, Mady Lajos, Schreiber Gyula, Lövy Ferencz, Diamanstein Lajos és Friedmann Ármin.

V. Gazdasági bizottság.

Mady, Korponay, Boscovics, Gerő, dr. Kis, Friedmann Ármin, Kárpáthy, Weisz Mór, Mauthner és Busfy István.

VI. Adókievő bizottság.

Illek, Ladányi Zsigmond, Winternitz, Geduly, Csepcsányi, Kárpáthy, Boscovics, Dezső és Friedmann Ármin.

VII. Ipariskolai bizottság.

Boscovics, Busfy, Csepreghy, Lederer, Pätz, Egermann és Kárpáthy.

VIII. Temető-bizottság.

Kárpáthy, Weisz Mór és Korponay.

IX. Oroda felügyelő-bizottság.

12. Mady, Illek, Geduly, Kárpáthy, Weisz Mór, Csepcsányi, Lindt, Zsoldos, Fornheim Dávid, Friedmann Ármin, Boscovics, Csepreghy, Korponay, Lederer és Dezső.

13. A temető-szabályrendelet kinyomtatása s végrehajtása elrendeltetik.

14. A közsegi árvaház építését illetőleg, mert vagyonszerzésről van szó, a törvény megfelelő rendelkezéséhez képest az határozatott, hogy 30 nap közbevetésével ezen ügy újból napirendre tűzessék.

15. A gyáli csatornának magánosok által való igénybevétele tárgyában határozattá emeltetett, hogy azon háztulajdonosok, akik azt igénybe veszik, egyszer és mindenkorra 75 ft hozzájárulási költséget tartoznak fizetni.

Tanos véleménye szerint a határozat visszaható erővei nem bír, azért is azok, akik eddig igénybe vettek a csatornát, a már fizetett összegből, ami eddig 100 ft volt, mit se kapjanak vissza, sőt akik még meg nem fizettek, mint dr. Hedervári, a teljes 100 frtot fizessék le.

Dr. Hedervárinak zokon esett Tanos ezen apostrofálása s kijelenti, hogy nem vonakodik a fizetéstől csak szoltsák fel arra.

Ugyanezen tárgynál Csepreghy indítványozta, hogy a csatorna fődessék be, mely indítványának napirendre való tűzése rendelkezett el.

16. A fogyasztási adó bérleti szerződés jóváhagyólag tudomásul vétetett.

17. A névtelen utcák elnevezésével és házzámozásával az előljárást bízott meg.

18. A mulatságok engedélydíja tárgyában alkotott szabályrendelet azon módosítással, hogy az engedélydíjakat az előljárást szabja meg esetről-esetre, elfogadtatott.

19. Az iskolai ünnepsegekre az előljárást által kiutalt 100 ft utolag jóváhagyatik.

20. A közsegi fogyasztási adókezelés szabályzata kinyomtatni s tanulmányozás vegett a képviselőtestületi tagok között kiosztatni határozatott.

21. A közsegi faiskola területének a közsegre történt telekkönyvi átírása jóváhagyólag tudomásul vétetik.

22. Az anyakönyvi hivatal költségeinek mikénti felhasználása, nemkülömben az ott alkalmazott segedmunkaerők számának és illetményeinek meghatározása tárgyában a közgyűlés névszerinti szavazással s túlnyomó többséggel (4 ellen 20) azt határozta, hogy tekintettel arra, miszerint Homolay Gusztáv közsegi írnök a jogervényes szabályrendelet értelmében a közsegi ügykezelés részbeni ellátására választatott meg, utasittatik az előljárást, hogy Homolay Gusztávot rendes munkakörének ellátása vegett a közsegi igazgatási irodában való azonnali jelentkes zésre, a fegyelmi vizsgálat megindítása és fizetése beszüntetésének terhe mellett szoltsa fel. Kimondta továbbá határozatilag a közgyűlés, hogy az anyakönyvi hivatal személyi és dologi kiadásainak fedezésére többet, mint a költségvetésben előírt 2000 frtnyi összeget, figyelembe véve a közseg mostoha viszonyait, nem áldoz.

Ugyancsak kimondja a képviselőtestület, hogy a menyiben az anyakönyvi hivatalnál bármely dologi vagy a képviselő testület által nem rendszeresített kiadás szükségessége merülne fel, e részben az anyakönyvi hivatal a közsegi előljárást keresse meg, mert egyedül ez illetékes a költségvetés keretén belül kiadásokat s így megrendeléseket is tenni.

E határozat ellen Tanos fellebbezést jelentett be, melyet azonban a közgyűlés szintén

tulnyomó többséggel bírtokon kívül helyezett. A bírtokon kívül helyezes ellen végül Schmidt Richárd apellált.

23. A szemét- és pöczegödör-ürülek lerakása tárgyában bizottság küldetett ki, melynek feladata lesz praktikus javaslatokat tenni.

24. A gőzfertőtlenítő gépet csődbe jutott »Hunnia« géppárnak még hátralekös összegre nevezte az határozatot, hogy az előjáróság egyezkedjen a csődtömeggel s ha némi kedvezményt (15–30% elengedés) érhetne el, úgy a hátralekös összeget fizesse ki, ellenesetben ragaszkodjon a vármegye által biztosított részletfizetésekhez.

25. A községi bírói fizetési pótlék a módosítás alatt levő szabályrendeletet jogerőre léptetve 400 frtban állapítatik meg s úgy a bírói fizetése a pótlékkal együtt 1200 frt.

26. Frei György, Katz Antal, Fröly Lénárd, Szuchy István, Spitzer Alvin és Kalmusz Józsefnek a községi kötelekbe való felvétele kiállításba helyeztetett azon furcsa és a törvény szellemével össze nem egyeztethető feltétel kikötésével, hogy előbb magukat orvosi megvizsgáltatásnak tegyék ki. Es ezt nem fellebbezte meg senki!?

27. Pollák Henrik szatócs települése tudomásul vétetik.

28. Több külföldinek lakhatási engedély adatott azon kikötéssel, ha rendőri szempontból ellenük kifogás fenn nem forog, e vegből a kérvényeket a helybeli rendőrséghez rendelni áttenni.

A községi tisztviselők és alkalmazottak millenniumipótlék iránti kérelmükkel elutasítottak. Dezső Lajos a fizetések 10% -át ajánlja megadni, később már leszállt 5% -ra, mert látta a kedvezőtlen hangulatot. Csepreghy ellenzi a pótlék megadását azért, mert az iparosok sem kapnak nemcsak millenniumi pótlékot, de munkát sem. Zsoldos főjegyző a 800 frtjig javadalmazott tisztviselőket vélné csak pótlékban részesíteni, mert ha az összes személyzet kapna, azt a községi ezüdszerint nem bírja meg. Tanos azért, mert nem lehet az összes személyzetet pótlékban részesíteni, az elutasítás mellett van.

29. és 30. Csillag Károly és társai és Musitz István és társai csatornázás iránti kérelmükkel elutasítottak, mert nincs pénz.

31. és 32. Hevesi Vilmos és Boda Aladárnak fizetési-előleg adatott, ez ebben való visszafizetés kötelezettsége mellett.

34. és 35. Ferber Alajos és Várady Zsigmond díjnokoknak segély adatott. Annak 30 frt, ennek 20 frt.

Lagerdekesebb volt azonban az örökös mosolygó Fuchs orvos érvelése a megadás ellen. Ez az ur, a mellett, hogy háziúr és orvos, felesapott konyhaművésznek is. Mutasd a hus, se a zsír, se a zöldseg nem lett drágább, mondja ő, nincs ok arra, hogy millenniumi-pótlék adassék. Ellenben azt nagyon bölcsen elhalgattá, hogy Ujpesten a házbe-tek 20–30 frtokkal emelkedtek.

37. és 38. Az ipariskola-tanítók és Friedrich Anna ovonó pótlék iránti kérvényük hasonló sorsban részesült.

39. A községi támogatott azonban, hogy nagyobb világosságot terjesszenek egy nemely községi képviselő kobakjában, egyenként 10 frt segélyben részesültek.

40. Több szűzesznő oklevelét kihirdette-tett.

Az elemi iskolák statisztikája.

Az elemi iskolák nem adtak ki értesítőt, ennélfogva szükségesnek tartjuk a t. közönséget az ujpesti áll. el. iskolák állapotáról ez uton értesíteni, illetve ezen iskolák statisztikáját lapunkban közölni.

Az *Altala-utcai iskolában* 9 férfi és 2 nő tanerő működött, ezen iskolában, mely 10 osztályból állott, beiratott 707 tanuló. Ezek közül kimaradt 82, meghalt 3, maradt az év végén 622 tanuló. Római kath. volt 408, ev. ref. 57, ág. ev. 18, izr. 222, egyéb vallású 2. Magyar 691, német 13, egyéb nemzetiségű 3.

A *Baross-utcai iskolában* 4 férfi- és 6 nőtanerő működött. A 4 fiu- és 5 leányosztályba beiratott 289 fiu- és 258 leánytanuló. Kimaradt 37 fiu és 35 leány, meghalt 3 fiu, 1 leány, maradt az év végén 249 fiu- és 212 leánytanuló. A beirt növendékek közül volt római kath. 202 fiu, 169 leány, ev. ref. 27 fiu, 31 leány, ág. ev. 12 fiu, 12 leány, izr. 48 fiu és 44 leány, egyéb vallású 2 fiu, Magyar 276 fiu,

225 leány, német 10 fiu, 31 leány, egyéb nemzetiségű 3 fiu és 2 leány.

A *gyár-utcai iskolában* 7 férfi- és 6 nőtanerő működött. Osztály volt 6 fiu- és 6 leányosztály, ezekbe beiratkozott 459 fiu- és 398 leánytanuló. Kimaradt 18 fiu, 12 leány, meghalt 3 fiu és 4 leány, maradt az év végén 438 fiu és 385 leány. A beirt tanulók közül volt: római kath. 339 fiu, 289 leány, ev. ref. 30 fiu, 31 leány, ág. ev. 19 fiu, 22 leány, izr. 66 fiu, 60 leány, Magyar 438 fiu, 336 leány, német 21 fiu és 32 leány.

A *virág-utcai iskolában* 6 férfi- és 8 nőtanerő működött. A 13 osztályba (7 fiu 6 leány) beiratott 398 fiu, 317 leány. Kimaradt 33 fiu, 24 leány, meghalt 1 leány, maradt az év végén 365 fiu, 292 leány. A beirt tanulók közül volt: római kath. 299 fiu, 247 leány, ev. ref. 30 fiu, 13 leány, ág. ev. 21 fiu, 14 leány, izr. 48 fiu, 43 leány, magyar 392 fiu, 308 leány, német 6 fiu, 8 leány, egyéb nemzetiségű 1 leány.

István-téri leányiskolától nem kapunk adatokat, ennélfogva annak statisztikáját nem közölhetjük.

A négy iskolában 4 igazgató vezetése mellett 27 fiu és 17 leányosztályban 22 férfi és 22 nőtanerő működött. Beiratott 1853 fiu és 973 leány, kimaradt 170 fiu és 72 leány, meghalt 9 fiu, 6 leány s ennélfogva maradt, az év végén 1674 fiu és 895 leány. A beirt tanulók közül volt: rom. kath. 1248 fiu, 705 leány, ev. ref. 144 fiu, 76 leány, ág. ev. 70 fiu 48 leány, izraelita 384 fiu, 147 leány, egyéb vallású 4 fiu, Magyar 1797 fiu 869 leány, német 50 fiu, 71 leány, egyéb nemzetiségű 6 fiu, 3 leány.

Ujpesti állami anyakönyvvezetői adatok.

Születések száma az utolsó héten 39. Halálozások száma 34.

Házasságkötések.

Ma vasárnap június 28.

Hovranek Béla és Nagy Júlia, Geiger Pál és Wittmann Maria, Kovacs József és Wimmer Teréz.

Rákospalotai állami anyakönyvvezetői adatok

Születések száma a múlt héten 8. Halálozások száma a múlt héten 4. Házasságkötések száma a múlt héten 2.

HIREK.

— Az országgyűlési választók ideiglenes nevjegyzékére vonatkozólag a községi előjáróság a következő hirdetményt teszi közzé, melyet a választásra jogosult polgárok figyelmébe ajánljuk. Az 1876. évi XVIII-dik t. cz. értelmében és Pest-Pilis-völ-Kiskun vármegye központi választmányának folyó évi 7. k. p. v. szám alatt hozott határozata folytán ezennel közzhírré tesszük, hogy az országgyűlési képviselőválasztók az 1897. évre kiigazított ideiglenes nevjegyzékére a rendezett tanácsú városokban, melyek külön képviselőküldési joggal nem bírnak és nagyközsegekben, valamint a kisközsegekben, utóbbiakban a körjegyzők székhelyén, a városi illetőleg községi házaiban folyó évi július hó 5-től július 25-ig bezárólag közszemlére kiadottnak, hol a választók nevjegyzékére reggel 8 orától déli 12 óráig mindenki által megtekinthető, és d. u. 2 orától 6 óráig lemasolható. A választók nevjegyzékére előn az 1874. évi XXXIII. t. cz. 44. §-ában felsoroltak felszámolhatók és a felszámolások az illető városi vagy községi előjáróságnál, illetőleg körjegyzőség folyó évi július hó 5-től július hó 15-ig irásban benyújthatók. A felszámolások szintén mindenki által megtekinthetők, és az elleneszkerevetelek a 45. §-ban felsoroltak által július hó 16-ától 25-ig irásban nyújtott beadhatók. A vármegye összes választókerületeiben összesírt választók nevjegyzékére egyidejűleg szintén folyó évi július hó 5-től 25-ig Budapesten, a vármegye székhelyében (közigazgatási kiadóhivatal, I. emelet) is közszemlére kiadottnak, mint a központi választmány jegyzője, *Beniczky Lajos* alispán, mint a központi választmány elnöke.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Homolay Gusztáv községi irnokot az ujpesti anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki. Homolay Gusztávval az ujpesti anyakönyvi hivatal egy képzelt és tevékeny hivatalnokot nyert.

— Az »Ujpesti kisiparosok hitelszövetkezete« iránt nagy érdeklődés mutatkozik az iparosok és kereskedők körében. A cégbejegyzés folyamatban van, úgy hogy néhány nap múlva el lesz intézve. A részvényjegyzések is nagyban folynak. A szövetkezet f. évi július hó 5-én kezdi meg működését Ujpesten, Károlyi-utca 26. szám alatti helyiségében.

— A Budapest-Ujpest-Rákospalotai villamos közúti vasút részvénytársaság dunaparti szárnyvonalának műtaurendőri bejárása f. hó 27-én szombaton tartatott meg. A mint értesülünk a Budapest-Ujpest-Rákospalota vasút igazgatósága ezen szárnyvonalon a személyforgalmat azonnal életbe léptette és pedig olyképen, hogy a Budapest-Ujpesti vonalon (Lehel-utca-Megyeri kápolna) közlekedő kocsi közül felváltva az egyik a megyeri kápolnához, a másik a Budapest-Ujpest-Rákospalota vasút Dunaparti állomásához fog járni. A dunaparti szárnyvonalon a Vaczi-ut keresztezésénél, valamint az ujpesti szigetre »szunyog szigete« vezető töltésnél lesznek megállóhelyek, mely utóbbi körülményre való tekintettel a Budapest-Ujpest-Rákospalota vasút a legalkalmasabb közlekedési eszköz mindazokra nevezte, a kik az ujpesti sziget mulató helyeit felkeresni szándekoznak. A menetdíj a Lehel-utczától az ujpesti szigetig 15 kr. Rákospalotától a szigetig 8 kr. Ujpest István-utczától a szigetig 4 kr. Az első koci indul a Lehel-utczából reggel 5 óra 20 perczkor, az utolsó koci a Dunaparti állomásokról éjjel fel 11 órakor, vasár- és ünnepnapokon pedig éjjel 11 órakor.

Az államvasutak Palota-Ujpest állomásánál az egyes vonatok indulása előtt oly nagy tolongás van a penztárnál, hogy az sokszor életveszélyes is; ennek oka pedig az, hogy nincs az előtt vaskorlát. Jó volna tehát oda ilyet csináltatni már a rend kedvéért is.

— **Vasuti bejárás.** Az ujpesti gyáraknak az esztergomi k. e. vasút forgalmába való bevonása tárgyában tegnap helyszíni tárgyalás es bejárás volt. Az eredményről — helyszíne miatt — csak jövő számunkban referálhatunk.

— **Hogy készül a közúti lovaspálya igazgatóságnak villamosa.** Nevezett társaság rohamosan rakja le a vasút-utczán a leendő villamos-vasút vágányát. Eddig a sineket lerakták a vasút-utca jarda melletti részére, most onnan fel fogják szedni, hogy a másik oldalra helyezték. Reméljük, hogy ezen gyors építkezésnél Ujpestenek egyedüli fasora, mely a vasút-utca díszét képezi, nem fog kárt szenvedni, a mi ellen a vasút-utca lakói előre is protestálnak.

— **A házbér-adómentesség** iránti községi bíró és közig. jegyzőből álló küldöttség jött a héten a pénzügyminiszter urnát Földváry Miklós és Gajary Öljön képviselők vezetésével. A miniszter a kihallgatás után megígerte, hogy Ujpest is megkapja a kért kedvezményt. Mindenesetre helyes volt az előjárásról ezt tenni, mert ha a kedvezményben Ujpest is részesül — amiben a miniszter ne nyilatkozata után nincs okunk kétkedni — ez nagyon fokozni fogja az építési kedvet. A községi előjárásnak pedig ezen igazán a lakosság érdekében tett eszelekményről nem mulasztjuk el köszönetünket e helyen kifejezni. Vajha mindig ily szempontok vezetnének az előjárók szándékát.

— **A rendőrfőkapitány** által elrendelt es a háztulajdonosok által vezetendő bérlő- es albérlő nyilvántartáshoz Schön Bernat papírüzletében (főut 15. sz.) czelszerű nyomtatványok kaphatók oleson, amelyek fölöslegessé tesznek minden vonalozást. Ajánljuk a háztulajdonosok figyelmébe!

— **Lóversenyek Atagon.** Az elmúlt vasárnapon befejeződtek az alagi nyári lóversenyek. Ezen napon dőlt el nagy közönség jelenlétében a »Millenniumi akadályverseny« 5000 méter megfutása után, jelöltünk nem indult s így a 20000 koronát és egy remek ezüst faldiszból álló tiszteletdíjat Hoffman Lipót százados, Conjouror nevű lóva nyerte el báró Devitz a kiváló urlovással nyergében.

— **Az ujpesti ipartestület** július hó 26-án millenniumi diszközgyűlést fog tartani, a

melyre messzeható előkészületek folynak. A tárgysorozatot most állapítja meg a testület elnöksége, melyet legközelebb lapunkban is közlé fogunk tenni.

— **Az újpesti ipartestület** tagjai holnap hétfőn délután tömegesen a kiállításba randulnak. A testület elnöksége gondoskodott külön vonatról. Jelentkezni Pohl Károly ipartestületi titkarnál lehet, aki a 20 kros belépőjegyeket is kiadja.

— **Halalozás.** Gottlieb József magyar álamvasuti ellenőr mult hétfőn d. e. 9 orakor életének 43-dik évében meghalt. Temetése nagy részvét mellett kedden délután fel őt orakor volt. A megboldogult özvegyén kívül 4 árját hagyott hátra. Áldás és béke hamvaira!

— **A „Kath. Legényegylet”** ma tartja fennállásának 5 éves ünnepét, melyre újból felhívjuk a t. közönség figyelmét.

— **Tánctmulatság Rákospalotán.** Folyó évi július 4-en, (szombaton) a »Rákospalotai Casinó«-ban a »Hírlapírók nyugdíjintézetének javára millenniumi tánctmulatság rendeztetik. Kezdeté 8 orakor. Belepti díj: Személyjegy 1 frt. Családjegy 2 frt.

— **Meghívó.** A Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegyei hivatalos tanító-testület ez évi rendes közgyűléset Budapesten a vármegye házában tartja, még pedig 1896 július 2-án délelőtt 9¹/₂ orakor. E közgyűlésre a testület összes tagjai tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Az elnök megnyitó beszéde. 2. Titkári jelentés. 3. A penztárnok jelentése. 4. A járási körök czélszerűbb beosztása. 5. A jövő közgyűlés helyének és idejének meghatározása. 6. Az elnök, tisztikar és választmány lemondása; tisztujtás.

— **A budapesti „Typographia”** dalkör ma vasárnap tartja Budán a »Facsán« nagytermében fennállásának 25 éves évfordulóját. Nevezett dalkör jubileumán az »Ujpesti dalkör« is közre fog működni.

— **Az újpesti kereskedők** körében mozgalom indult meg aziránt, hogy a budapesti kereskedelmi és iparkamarába Ujpestről úgy mint az iparosok 3 tagot küldhessenek. Ennek fogva kérvényt fognak benyújtani a kamarához, hogy a jövő január hóban eszközözlendő választások alkalmával a kamara a választást 3 iparos és 3 kereskedő tagra terjessze ki.

— **Panasz az uszoda ellen.** Több oldalról azt a panaszt kaptuk, hogy a helybeli uszoda bejárata nem valami biztos alapon áll és oly rozoga állapotban van, hogy szerencsétlenségtől lehet tartani. Felhívjuk rá az érdekeltek figyelmét.

— **Kifogott holttest.** Szerdán reggel Ujpesten a Duna hullámai egy ismeretlen férfi holttestét vetették ki. A holttest körülbelül két hétig lehetett a vízben.

IRODALOM.

— **A polgári fiúiskola értesítője.** Előttünk van a millennium iskolai évről az újpesti áll. polg. fiúiskolai értesítője. Szerkesztette Greizinger István igazgató. Vessünk futó pillantást eme értesítőbe s lássunk egy évi eredményt. Szébb és mellőbb vezercikkkel »Az első ezerevvel nem találhattak volna. Szakavatott kez. Bolla János tanár írta. Történetünk legnevezetesebb momentumát örököltette meg eposzban. Röviden ad kerek egészet úgy a növendékek, mint felnőttek részére. Mélyen beható a nemzet eletebe s mint buvár a vízből gyöngyöt hoz annak mélyéből. Minden iskolás gyermeknek könyv nélkül kellene tudnia. Második pont az iskola s a tanév történetét tartalmazza. Fiatál intézet, mint állami csak két éves, de a két év is megmutatta letjogosultságát, népszerűségét. Alapvetője Bolla János volt, ki 1889-90-ik isk. évben mint magánpolg. fiúiskolát megnyitotta 9 növendékekkel. Sokat küzdött faradott, míg a közseg lakói megértették intencióját, s nem eredmény nélkül áldozta fel éjjelét nappalát az iskoláért, mert gyümölcsöző is volt, négy év után már a négy osztályba 127 növendék iratkozott be és oly tanulókat választott, kik az iskolát felvirágoztatták. Midőn az állam átvette, a növendékek létszáma gyarapodott úgy, hogy 4895-96-ik iskolai évben beiratkozott 178, 54 tanuló pedig elutasított párhuzamos osztály fedezetbiannya miatt.

A 178 növendék közül volt rom. kath. 79, ág. ev. 13, ev. ref. 8, izraelita 78, magyar 89, magyar-német 77, magyar-német-szláv 12; újpesti illetőségű 165, vidéki 13, újpesti születésű 60, vidéki 3, külföldi 7. A tantestület 5 tagból állott ezeken kívül az intézetnél 2 óraadó tanár és 5 hitoktató működött. Szorgalmas tanulást 25 növendék nyert jutalmat, még pedig: az I. oszt. 6, a II. oszt. 8, a III. oszt. 7 és a IV. oszt. 4. Az értesítő végén található a jövő iskolai figyelmeztetés. Különösen azoknak szól, kik az első osztályba akarnak beiratkozni. Részletes felvilágosítás és tájékoztató ez.

— **A polgári leányiskola értesítője.** Ujra egy esztendő, már a 13-ik iskola év telt el a polgári leányiskola eleteből, de nem nyomtalanul, mert 296 növendék távozott onnan megrakva, egy esztendőn keresztül gyűjtött szellemi kincsekkel, hogy boldogan tölthesse

a szünetét. Ez az esztendő a mily feledhetetlen a nemzet történetében epen oly feledhetetlen leszen az a tantestület és a most távozott növendékek előtt. Mint azt a kezünkben levő értesítőből is láthatjuk, ez évben kijutott mindenkinek. Ha a kiállításon járunk ott láthatjuk ez intézet kiváló lörekvését, ott a közoktatási pavillonban vannak kiállítva az apró kezek által dolgozott gyönyörű munkák. A közoktatásügyi miniszter által előírt időben megtartott millenniumi ünnepély, mely a növendékek hazafi-ágáról és ügyességéről tanuskodott, de az ünnepély programjának fenyőpontját Gallauner Luiza igazgatónő által tartott felolvasás kepezte. Egy eszmefuttatás ez a magyarok történetéből: a nemzet fejlődése 1000 esztendőn át, az átelt keserűségek és kimagasló hősök tettei egyaránt fel vannak e kedves értekezésben említve, valóban nagyon örülünk annak, hogy e kedves, rövid kivonata történetünknek az értesítőben kinyomva a gyermekek kezébe jutott, azok olvasmányát kepezheti. Sok mindent olvasunk ki mi ez értesítőből a mi az intézet rohamos fejlődését mutatja. A tantestület 12 tagból és 3 hitoktatóból állott. Az intézetbe beiratott 286 növendék, kimaradt 15. Ezek közül volt: újpesti 81, vidéki 199, ausztriai 14, külföldi 2. Rom. kath. 155, ev. ref. 19, ág. ev. 20, izraelita 105. Magyar 206, magyar-német 86, magyar tót 4. Az intézetben »Önképző kör« is volt, melynek tagjai a III. és IV. oszt. növendékek kepeztek. A kör tagjai közül 47 tag készített írásbeli dolgozatokat, 44 tag pedig szavaloatokat és olvasmányokat adott elő. A kör szorgalmas tagjai között pályadíjak és jutalmak osztáltak ki. A kör bevétele 83 frt, 57 kr., kiadása pedig 29 frt, 60 kr. volt, tehát maradt penztári maradvány 53 frt 97 kr. Végül fel kel megemlíteni, hogy az értesítő kiállítása beillik diszkiadásnak, mely a Kaczander és Fuchs újpesti könyvnyomda czeget dicseri.

NYILTTÉR.*

Nyugtatóvány

Ehrenwald Vilmos ur számára.

Hogy az ön hozzám intézett és két tanu által is előttemezett sertő levelet megkaptam, ezennel nyilvánosan nyugtatom s egyszerűsmint értesitem, hogy önnel szemben, mint legmellőbb eljárást a megfenyítésre, a törvényes lépéseket megtettem.

Dr. Wolfner Jakab.

(* E rovat alatt közlöttekert nem vállal felelősséget a szerk.)

Ujpestenek egyedüli dusan és nagy választékban felszerelt

Papir- és könyvkereskedése

Schön - Bernát

főut 15, fióküzlet Károly- és templom-utca sarkán.

Író, rajz, festő és mindennemű iskolaszerek nyomtatványok szállítása.